

MEMISA INFO

2021 IN HET KORT

TRIMESTRIEEL MAGAZINE NR. 141 • MEI | JUNI 2022 • P409-440

Memisa in de wereld

Memisa bevordert kwaliteitsvolle gezondheidszorg voor iedereen met speciale aandacht voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. In totaal bereiken we meer dan 7 miljoen mensen.

België

„Hoewel onze regio het in 2021 moeilijk had - eerst het hoge aantal COVID-19-patiënten en nadien de overstromingen- bleef en blijft internationale solidariteit en sensibilisering hoog op onze agenda staan. „

Veronique Serpe, kinesitherapeut in het ziekenhuis van Verviers en vrijwilliger bij Ziekenhuis

Mauritanië

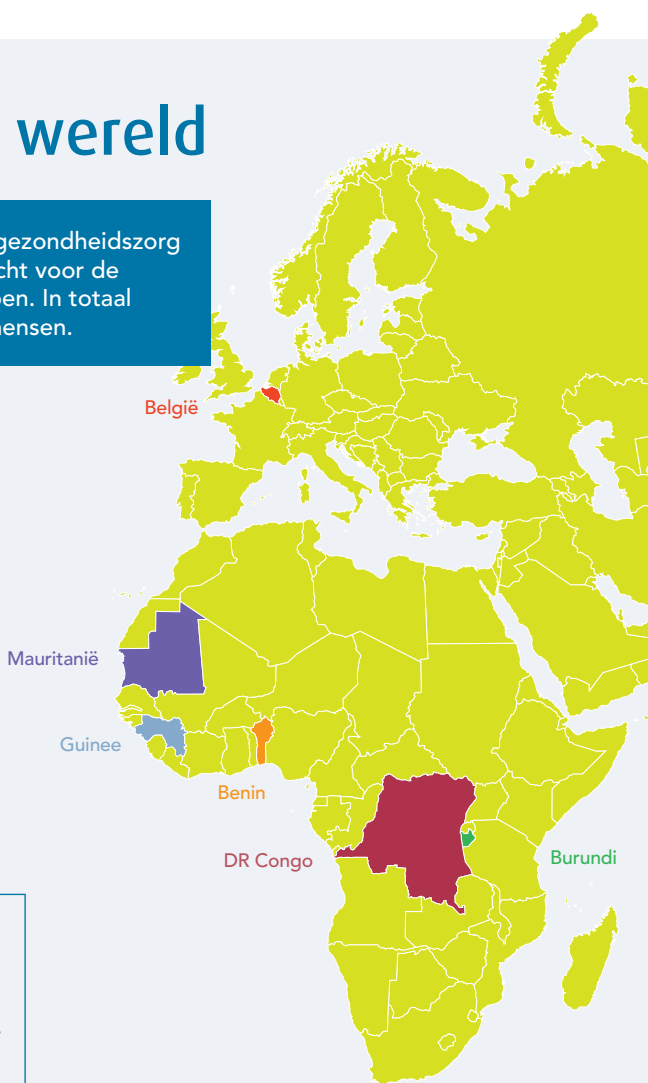
„De trainingen die Memisa ondersteunt zijn erg belangrijk. Gezondheidswerkers die afstuderen hebben niet altijd voldoende bagage om aan de slag te gaan. Ze hebben enkel theoretische kennis, maar geen praktische ervaring. „

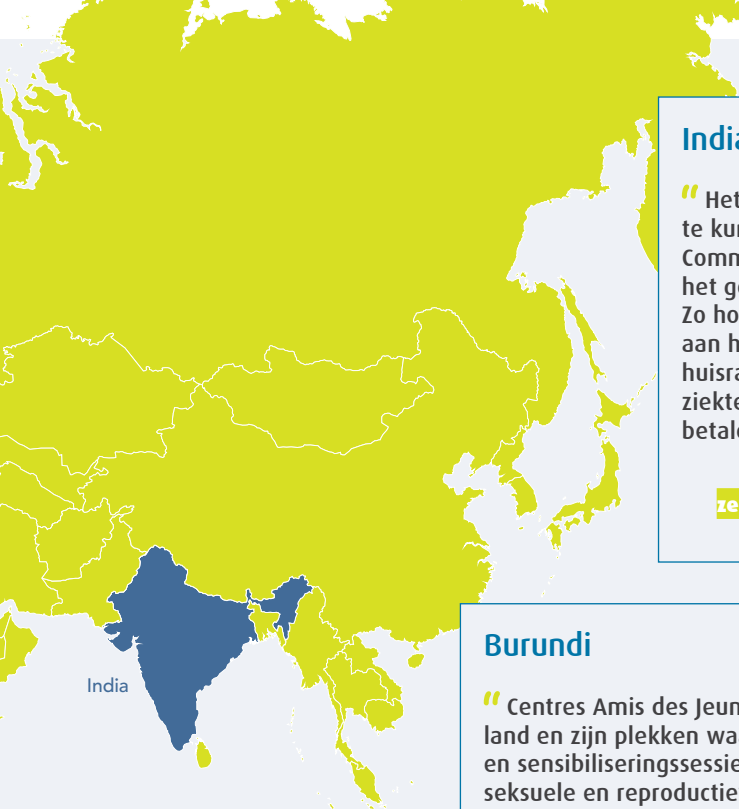
Aissata Gaye, hoofdverloskundige APSDN

Guinee

„Ik coach de collega's van FMG zodat de administratie goed wordt opgevolgd, de financiën transparant verlopen en het HR-beleid professioneel gebeurt. Taken die me erg veel voldoening schenken. „

Simplice Tagah, verantwoordelijke financiën en administratie in Guinee

India

„ Het is een verademing om te kunnen rekenen op een Community Health Funds in het geval van een noodgeval. Zo hoeven we geen geld - aan hoge rente - te lenen of huisraad te verkopen om een ziektebehandeling te kunnen betalen. „

Itinda-Panitar (leider zelfhulpgroep, 24 Parganas District)

Burundi

„ Centres Amis des Jeunes, vind je overal in het land en zijn plekken waar medische consultaties en sensibilisingsessies plaatsvinden rond seksuele en reproductieve rechten en gezondheid. Verpleegkundigen kregen een opleiding zodat ze weten om te gaan met delicate onderwerpen zoals ongewenste zwangerschappen of seksueel geweld. Het is belangrijk om deze thema's bespreekbaar te maken. „

Dokter Con fiance Kaneza

Benin

„ Ons streefdoel is een materniteit waar alleen maar veilige bevallingen plaatsvinden. Om de hoge moedersterfte terug te dringen, is sensibilisering rond regelmatige controles een belangrijke eerste stap. „

Zuster Justine, hoofd van gezondheidscentrum in Dassa

DR Congo

„ In Ituri kan iedere verplaatsing potentieel gevaarlijk zijn. Informatie uitwisselen en communiceren is daarom ontzettend belangrijk. Ik wil te allen tijde vermijden dat iemand van de collega's of partners op het verkeerde moment op de verkeerde plek is. „

Vanaman Cherif verantwoordelijke logistiek in Bunia

DR Congo

De Democratische Republiek Congo blijft het grootste partnerland van Memisa. We werken in 8 provincies (Kwilu, Kwango, Kongo-Central, Sud-Ubangi, Haut-Uélé, Ituri, Sankuru, Sud-Kivu) en ondersteunen 25 gezondheidszones. De projecten bereiken meer dan 20 ziekenhuizen en ongeveer 400 gezondheidscentra. Zo dragen we samen met onze partner BDOM (Bureau Diocésain des Oeuvres Médicales) bij tot een betere gezondheidszorg voor 4,3 miljoen personen.

De nationale representatie van Memisa in Kinshasa kreeg vanaf oktober 2021 een nieuwe verantwoordelijke. Alfred Koussémou startte zijn wel verdiende pensioen en met veel toewijding nam Agali Baye Toumba deze functie over. *"Hoe Memisa de mens centraal zet en met respect ijvert voor toegankelijke gezondheidszorg, is een aanpak die ik sterk waardeer en waar ik graag mee mijn schouders onder zet."*

Infrastructuur

Het gezondheidscentrum is de basis van de gezondheidssysteempiramide, patiënten kunnen hier terecht voor preventieve zorgen, zoals vaccinaties, maar ook voor medische zorgen. Ook in 2021 vormden renovaties en het aanleveren van materiaal een belangrijk onderdeel van de activiteiten van Memisa.

Prenatale consultaties

In 2021 konden dankzij de steun van Memisa 590.574 prenatale consultaties plaatsvinden in DR Congo. Dit is een totaalpakket van zorgen, de combinatie ervan vermindert de risico's op een slechte afloop sterk. Zo krijgen de zwangere vrouwen een tetanusvaccin, malariapreventie en preventieve medicijnen tegen bloedarmoede. Voorts krijgen ze het advies om onder een muggennet te slapen en ontvangen ze informatie over zwangerschapsdiabetes en tips hoe gezonder te eten. Naast de medische checklist,

helpt het verpleegkundig personeel de toekomstige ouders ook bij het opstellen van een zogenaamd bevallingsplan. Hierbij worden verschillende praktische zaken doorgenomen zoals; in welk gezondheidscentrum of ziekenhuis zal je bevallen en op hoeveel kilometer ligt het. Tot slot worden toekomstige ouders aangespoord om indien mogelijk wat geld opzij te houden voor onverwachte ziekenhuis-kosten.

590.574
prenatale
consultaties

Opleidingen

Om de kwaliteit van de zorg te verbeteren vonden in 2021 een heleboel specifieke opleidingen voor het gezondheidspersoneel plaats. Memisa ondersteunt niet alleen opleidingen over medische onderwerpen, ook managementopleidingen voor medische verantwoordelijken worden georganiseerd.

Lokale initiatieven

Gezondheidszorg gaat niet alleen over medische consultaties. Er is een rol weggelegd voor de gemeenschap. Lokale organisaties en gemeenschappen zijn door hun nauwe betrokkenheid en expertise het best geplaatst om de obstakels binnen het gezondheidssysteem bloot te leggen en actie te ondernemen. Dit gaat enerzijds om projecten die rechtstreeks betrekking hebben tot het verbeteren van de gezondheidszorg, maar anderzijds ook om acties die indirect bijdragen tot een betere gezondheid van de bevolking, zoals gezonde voeding of de toegang tot proper water.

In Kasongo-Lunda heeft een grote groep alleenstaande moeders het erg moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Memisa ondersteunt de lokale organisatie Amika bij het opzetten van inkomsten-genererende activiteiten. Zo leerden 25 vrouwen zeep produceren, die ze vervolgens verkopen. Het geld dat de moeders hiermee verdienen, kunnen ze gebruiken voor voedsel of om ziektekosten mee te betalen zoals bijvoorbeeld medicijnen voor diabetespatiënten.

Financiële bescherming en noodtransport

In DR Congo kan een ziekenhuisopname een gezin voor jaren in armoede duwen. Universele gezondheidsdekking biedt een oplossing. Want mensen die in de landbouwsector of de informele economie werken hebben zelden toegang tot het reguliere terugbetalingssysteem, maar via kleine bijdragen aan een lokale mutualiteit kunnen ze hun ziektekosten laag houden. Initiatieven die Memisa graag ondersteunt.

In de provincies Kwilu en Sud-Ubangi koppelt Memisa een solidair systeem aan noodtransport per motor. De kosten (chauffeur, benzine, onderhoud, herstellingen,...) worden gedeeld. Iedere patiënt, zowel in het gezondheidscentrum als in het ziekenhuis – ongeacht of hij of zij gebruik maakt van noodtransport – levert een kleine bijdrage voor het ambulancefonds. In 2021 werden 3 nieuwe motorambulances aangekocht in de provincie Kwilu (2 in de gezondheidszone Kingandu en 1 in Bonga Yasa). In de gezondheidszone Bokonzi (provincie Sud-Ubangi) werd in totaal 6.191 euro ingezameld in de solidariteitskas. Gedurende het hele jaar werden 3.352 patiënten vervoerd per motorambulance, 156 daarvan waren zwangere vrouwen.

Benin

In Benin werkt Memisa in het departement Borgou samen met haar partner AMCES in vier gezondheidszones: Parakou-N'Dali, Tchaourou, Bembereke en Nikki. AMCES is gevestigd in Cotonou en heeft een afdeling in Parakou. Zij zorgt voor de goede uitvoering van de activiteiten. Memisa ondersteunt haar partner AMCES niet alleen bij de uitvoering van de activiteiten, ook voor het

verbeteren van de interne werking kan de organisatie rekenen op de ondersteuning en expertise van Memisa.

4
gezondheids-
centra kregen
toegang tot
drinkbaar
water

Voor een goede gezondheid is proper water essentieel. In 2021 kreeg een ambitieus waterproject vorm in Borgou. Hierdoor krijgen 4 gezondheidscentra toegang tot drinkbaar water (via boorputten tot 100 meter diep) en worden 14 gezondheidscentra van een rioleringssysteem voorzien. Om de duurzaamheid te garanderen worden plaatselijke comités ondersteund die instaan voor het onderhoud van de infrastructuur en voorts sensibiliseren zij de bevolking over hygiëne en sanitaire voorzieningen. De beschikbaarheid van proper water in het gezondheidscentrum van Guéran'Kali heeft een positieve impact op zo'n 11.025 inwoners.

Burundi

Een universele ziekte dekking is een belangrijke schakel om ervoor te zorgen dat de hele bevolking toegang heeft tot gezondheidszorg. In Burundi werkt Memisa al jarenlang aan de uitbouw hiervan en in 2021 konden binnen het programma medegefinancierd door België heel wat activiteiten verder uitgerold worden. In de provincies Muyinga en Muramvya kregen 8 mutualiteiten financiële steun waarmee onder meer sensibiliseringssessies werden georganiseerd, ambulancekosten voor leden betaald werden en waarmee we allerlei functioneringskosten (internet, vergoeding voor boekhouder en huur van lokaal) konden financieren. 1.555 patiënten konden in 2021 genieten van steun van hun mutualiteit dankzij de bijdrage van andere leden.

Om de kwaliteit van de zorg te verbeteren zet Memisa binnen twee consortium medegefinancierd door de Europese Unie sterk in op de vernieuwing en de aankoop

van materiaal voor gezondheidscentra en materniteiten.

Zo werd naast het gezondheidscentrum van Musama een materniteit gebouwd, opdat vrouwen in een aparte ruimte kunnen bevallen en aangepaste zorgen krijgen. Maar Memisa levert niet enkel materiaal, parallel worden opleidingen georganiseerd. Medewerkers opleiden in preventief en curatief onderhoud van apparatuur en infrastructuur in gezondheidsvoorzieningen (gezondheidscentra en ziekenhuizen) is een belangrijk onderdeel van het waarborgen van duurzaamheid. Daarnaast zorgen trainingen ervoor dat het zorgpersoneel de nodige vaardigheden ontwikkelt en onderhoudt om professionele zorg te verlenen: in totaal konden zo'n 400 verpleegkundigen en gezondheidswerkers zich in 2021 bijscholen rond deze verschillende thema's.

400
verpleegkundigen
en gezondheidswerkers
volgden een
opleiding

Guinee

In Guinee werkt Memisa samen met haar partner FMG enerzijds in het kader van het programma medegefinancierd door België, anderzijds sinds september 2020 binnen een programma gefinancierd door de Europese Unie. 2021 was het jaar waarin dit laatste project op kruissnelheid kwam. Zo werden 38 gezondheidscentra uitgerust met medisch materiaal voor de preventie en controles van infecties en met specifieke kits voor bevallingen. Samen met Damiaanactie werden medicijnen aangekocht voor patiënten met multiresistente tuberculose (TBC), werd transport vergoed zodat tuberculosepatiënten in de afgelegen gezondheids-

centra geraken voor hun behandeling en volgden gezondheidswerkers opleidingen over sensibilisatie en het belang van goede opvolging van TBC ook tijdens de COVID-19-epidemie.

Twee andere werven die in 2021 aanzienlijke vooruitgang boekten: de inrichting van 5 afvalverwerkingszones met professionele verbrandingsovens en het verbeteren van de watertoevoer door boorputten te voorzien in de buurt van 5 gezondheidscentra. Voorts bleef Memisa in 2021 investeren in de uitbouw van geestelijke gezondheidszorg.

5
afvalwer-
kingszones
kregen
vorm

Mauritanië

20
opleidingen
vonden
plaats

In Mauritanië streven Memisa en haar partner Association pour la Promotion de la Santé Dar Naïm (APSDN) ernaar om de gezondheidszorg te garanderen voor de steeds groeiende bevolking in Dar Naïm, een buitenwijk van de hoofdstad Nouakchott en in Bababé, op 355 kilometer van Nouakchott. De zorg voor moeder en kind staat daarbij centraal. Dit gebeurt door de ondersteuning van vier gezondheidscentra en het uitrollen van een solidariteitssysteem. Om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft ondersteunen Memisa en APSDN solidariteitsfondsen voor families en individuen die in armoede leven en voor wie zelfs de bijdrage aan de ziekteverzekering te hoog is.

Kennisoverdracht is een belangrijke pijler voor Memisa in Mauritanië. Tussen 1 april en 30 november 2021 werden een twintigtal opleidingen georganiseerd voor het management en het verpleegkundig personeel van drie gezondheidsdistricten: Dar Naim, Bababé en Boghé. In totaal namen 85 verpleegkundigen, verloskundigen en artsen hieraan deel. Twee derde van de deelnemers was een vrouw.

De grote thema's die behandeld werden, waren:

- Prenatale consultaties
- Veilige bevallingen
- Verzorging van pasgeborenen
- Behandeling van veel voorkomende aandoeningen
- Medicijnenbeheer

India

Door een totaal andere lokale context, verschilt de werkwijze van Memisa in India grondig met die in de andere partnerlanden. Memisa ondersteunt de gemeenschap bij het ontwikkelen van mechanismen die de kloof tussen de gezondheidsdiensten en de bevolking moet dichten. Dit doen we samen met de organisatie West Bengal Voluntary Health Association (WBVHA) en een netwerk van 40-tal lokale organisaties. WBVHA bevordert en begeleidt de mobilisatie van de gemeenschap om zelf lokale initiatieven te ontwikkelen die opkomen voor het recht op gezondheidszorg.

Een succesvol initiatief van WBVHA is de oprichting van Community Health Funds door dorpsvrouwen om de extra kosten van de gezondheidszorg zoals vervoer, voedsel gedurende hospitalisatie en inkomensverlies te dekken. Het initiatief vloeit voort uit bestaande zelfhulpgroepen die overtuigd werden om van gezondheidszorg een prioriteit te maken door een deel van hun maandelijkse bijdrage hieraan te besteden. In 2021 waren er 619 groepen werkzaam die in totaal 6.190 families (30.950 inwoners) dekken. 386 leden ontvingen in 2021 een financiële bijdrage.

6.190
families maak-
ten deel uit van
Community
Health Funds

België

Ziekenhuis voor Ziekenhuis

Met het initiatief Ziekenhuis voor Ziekenhuis koppelt Memisa Belgische ziekenhuizen aan gezondheidszones in haar partnerlanden. Zo ontstaat er een interessante dynamiek tussen de ziekenhuizen in België en hun collega's elders in de wereld.

Een hoogtepunt in 2021 was de Ziekenhuis voor Ziekenhuis-dag in oktober, die in levende lijve kon doorgaan. In het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren kwamen zo'n vijftigtal vrijwilligers van solidaire ziekenhuizen, van partnerorganisatie Artsen Zonder Vakantie, twee diaspora-organisaties, een medisch

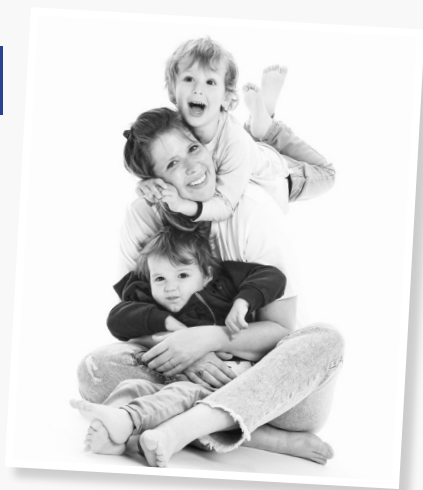
centrum, een burgerinitiatief en een toetredend ziekenhuis, bijeen. Het werd een dag vol interessante discussies, inspirerende getuigenissen en vernieuwende inzichten over thema's als fondsenwerving, verwezenlijkingen in de partnergezondheidszones en dekolonisatie.

Communicatie, campagne en fondsenwerving

Naast de financiering die Memisa ontvangt van institutionele donoren en verschillende fondsen, verenigingen, steden en provincies kan Memisa haar activiteiten blijven uitoefenen dankzij de gulle steun van particulieren. Memisa vindt transparantie naar deze schenkers toe essentieel. Via brieven en brochures trachten we schenkers op de hoogte te houden van de activiteiten op het terrein en roepen we hen tegelijkertijd op om ons te blijven steunen zodat we onze doelstellingen kunnen verwezenlijken.

In 2021 organiseerde Memisa binnen haar campagne "Mama's voor het leven" zeven fotoshoots in vier verschillende steden. Naast een unieke belevenis, willen we als medisch ngo de deelnemers bewustmaken van de moeilijkheden die moeders in verschillende Afrikaanse landen ondervinden tijdens de zwangerschap en de bevalling. In totaal lieten 390 moeders zich fotograferen met hun kinderen.

Taal bepaalt mee ons wereldbeeld. De manier waarop we als ngo communiceren over mondiale problemen en ons werk binnen de *ontwikkelingssamenwerking* beïnvloedt de beeldvorming, met andere woorden hoe mensen naar iets kijken en hoe ze hierop reageren. Aan de hand van praktische oefeningen en een werkgroep startte de communicatiedienst de reflectie over een bewustere communicatieaanpak om het schadelijk narratief van "hulp, ontwikkeling en liefdadigheid" te overstijgen.

*Solidaire
geboortelijst*

*Mama's en papa's, wat is er mooier
dan jullie geluk te delen?*

Blik op de toekomst

2021 was niet alleen het laatste jaar van het vijfjarenprogramma medegefinancierd door de Belgische federale overheid, het was eveneens een intens jaar van planning en reflectie. Op basis van geleerde lessen en overleg met alle betrokkenen diende Memisa een nieuw programmavoorstel in voor de komende vijf jaar, dat zeer positief onthaald werd door onze overheid. In de periode 2022-2026 blijft Memisa samenwerken met haar partners in DR Congo, Burundi, Benin, Guinee, Mauritanië en India. Ook kreeg de ngo opnieuw het vertrouwen van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) om haar programma in België verder te zetten.

Deze uitdagingen gaan we niet alleen aan: samen met Artsen zonder Vakantie en Keten van Hoop blijven we strijden voor kwaliteitsvolle gezondheidszorg voor iedereen, in een gezamenlijk programma onder de noemer #Health4All.

Memisa blijft vernieuwen en evolueren. Jaar na jaar streven we naar meer professionalisering zonder het sociale aspect uit het oog te verliezen. Naast dienstverlening is ook onderzoek belangrijk voor Memisa. Om onze activiteiten beter te kunnen analyseren, documenteren en verbeteren werken we samen met academische onderzoeksinstituten.

VU Frank De Paeppe - Maatschappelijke zetel, de Meentusquare 19, 1050 Brussel - mei 2022

België
partner in ontwikkeling

